

‘Binnen de kaders, buiten de lijntjes kleuren’

Kwalitatief onderzoek naar samenwerking in de jeugdzorg in Zuidoost-Brabant

Juni 2024

Aanleiding

In de landelijke Hervormingsagenda Jeugd worden diverse trends beschreven die ook herkenbaar zijn in de regio Zuidoost-Brabant. Het aantal jongeren dat jeugdzorg ontvangt is sterk gestegen, evenals de uitgaven die sinds 2015 met 50% zijn toegenomen. Hoewel er meer jeugdhulpaanbieders zijn bijgekomen, groeien op sommige plekken ook de wachtlijsten, met wisselende oorzaken. Er is sprake van overmatige marktwerking en hoge administratieve lasten, wat leidt tot een onoverzichtelijk zorglandschap en onvoldoende zorg voor de meest kwetsbare kinderen.

In Zuidoost-Brabant zijn sinds 2022 twee inkoopregio’s verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg: ‘Samen voor Jeugd’ (SvJ) en ‘Een 10 voor de Jeugd’ (10vdJ). Beide regio’s werken actief aan het aanpakken van de uitdagingen in de jeugdzorg. Hoewel er al vooruitgang is geboekt, blijft er ruimte voor verdere verbetering.

Over dit onderzoek

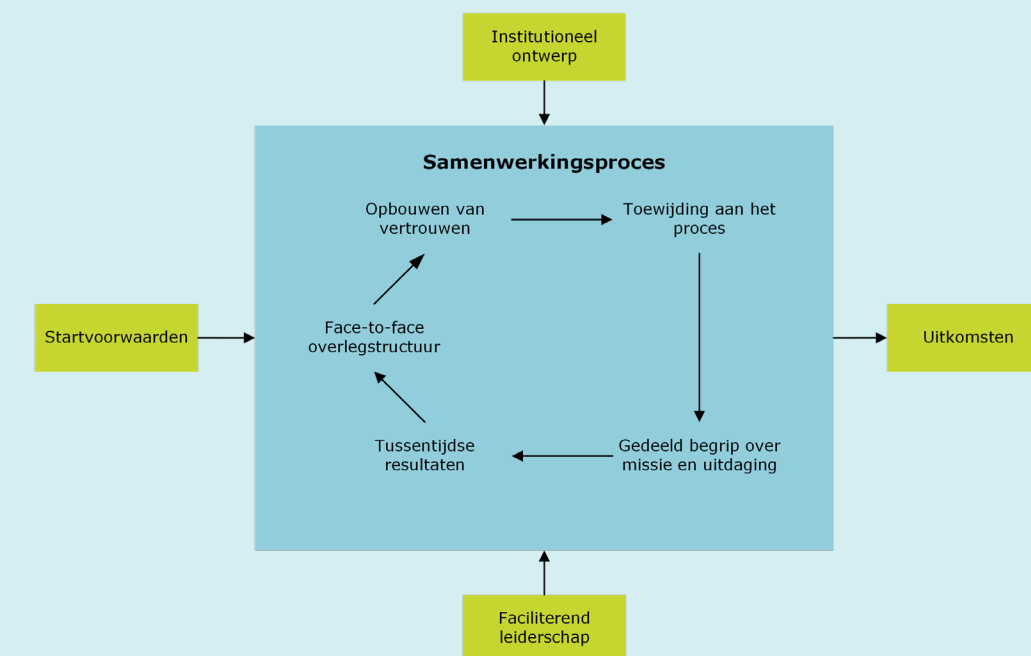
Doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de huidige samenwerking binnen de regio’s SvJ en 10vdJ. Wat gaat er goed? En waar liggen mogelijkheden tot verdere verbetering?

Inzicht in de huidige samenwerking is verkregen via:

- literatuuronderzoek
- interviews met organisaties actief in Zuidoost-Brabant
- interviews met organisaties buiten Zuidoost-Brabant.

Het model van Ansell & Gash

Het model van Ansell & Gash (2007) biedt een raamwerk voor effectieve samenwerking binnen de complexe dynamiek tussen verschillende organisaties, zoals gemeenten, zorgorganisaties en onderwijsinstellingen. Dit model helpt bij het identificeren van mogelijkheden voor verbetering.

Bevindingen

Startvoorwaarden

- Organisaties werken vanuit een intrinsieke motivatie en passie om de jeugd te helpen.
- Er is een complexe mix van grote en kleine organisaties met verschillende middelen en invloed, wat het inrichten van de samenwerking bemoeilijkt.
- Langdurige persoonlijke relaties tussen bestuurders bevorderen de samenwerking en het vertrouwen.

Institutioneel design

- Stakeholders worden op verschillende manieren betrokken, maar hun eigen rol in de samenwerking is niet altijd duidelijk.
- Het is van belang dat organisaties zich (financieel) committeren voorafgaand aan de samenwerking, voor voldoende draagvlak.
- Er is een gefragmenteerd overleglandschap met veel overlegtafels.

Samenwerkingsproces

- Er is onderling vertrouwen en een gezamenlijke overkoepelende missie, maar concrete doelstellingen en bijbehorende verbeterprojecten ontbreken nog.
- De samenwerking richt zich vooral op de verdeling van zorg, minder op preventie.
- Hoewel de onderlinge afhankelijkheid voor het behalen van doelen wordt erkend, is het niet altijd duidelijk welk aandeel elke organisatie heeft en waar in de keten samengewerkt kan worden.

Faciliterend leiderschap

- Leiderschap is vaak informeel en gebaseerd op interesse, weinig formeel aangewezen leiders.

Uitkomsten

- Er is veel samenwerking op korte termijn t.a.v. verdeling van zorg, maar minder op lange termijn t.b.v. preventie.

Aanbevelingen

In kaart brengen van de jeugdreis

Visualiseer de volledige jeugdreis om de rol van elke organisatie en afhankelijkheden in kaart te brengen. Dit biedt inzicht in verbeterpunten voor preventie van jeugdzorg en het bevorderen van integrale zorgoplossingen.

Gezamenlijke doelstellingen en KPI's ontwikkelen

Stel specifieke doelen en meetbare KPI's op om de focus te verleggen naar preventie en om gezamenlijke verbeterprojecten te identificeren (zie ook IZA samenwerkingsverbanden).

Duidelijke roldefinities en verantwoordelijkheden

Definieer duidelijk de rollen en verantwoordelijkheden, inclusief bestuurlijk eigenaarschap, met focus op het betrekken van de achterban en het gezamenlijk bereiken van resultaten (RACI).

Opbouwen van persoonlijke relaties

Faciliteer informele contactmomenten tijdens bijeenkomsten om persoonlijke banden tussen organisaties, die samen aan een vraagstuk werken, te versterken. Het bevorderen van wederzijds vertrouwen draagt bij aan een effectievere samenwerking.

Dit onderzoek is uitgevoerd ter gelegenheid van het afscheid van Gerda Huijbregts als bestuurder van Combinatie Jeugdzorg. Het onderzoek is uitgevoerd door Verbeta en mede mogelijk gemaakt door Stichting Toon van Rixtelfonds.

Veel dank aan deelnemende partijen, onder andere: Gemeente Eindhoven, Gemeente Helmond, 'Samen voor Jeugd', 'Een 10 voor de Jeugd', Aloysius Stichting, Atalanta, Combinatie Jeugdzorg, GGD Brabant-Zuidoost, GGzE, Jeugdbescherming Brabant, Koraal, LEV Helmond, Level, Lunet, Met Siem, OOG psychologen, Sterk Huis, SWV Helmond-de Peel, en Veilig Thuis Oost-Brabant.

Wilt u meer weten? Het volledige onderzoek vindt u hier!